

Dankuly Csaba

A LÁTHATATLAN ELLENSÉG

– Álomelbeszélések és valós történetek –

SÖTÉT

„Haragja... üldöz engem.”

Jób

Közös lakásban laktunk. Még egészen fiatal voltam. Ő egy negyven körüli férfival élt egy szobában, aki a szeretőjének tűnt. Egy ágyban aludtak. De sose láttam, hallottam őket dugni. Igaz, csak nappal hagyták nyitva a szobaajtót, akkor se mindig. Ő úgy mozgott a férfi mellett, mint egy tapasztalt, már mindennel tisztában lévő nő. Én mintha csak tévedésből pottyantam volna oda, a keskeny előszobában éjszakáztam, a földön. Napközben tébláboltam. Hülyén vártam, hogy valami már történjen köztünk. Mintha észre se venné, észre se venne. Vagy csak úgy tesz? Végig elég baljóslatú volt az egész környezet és légkör. Ritkán jártunk el otthonról, mintha valamiért egybe lennének zárva abba a házba. Egyszer mégis kimerészkedtem, hogy szabaduljak végre a fullasztó atmoszférától. Egy néptelen, macskaköves utcán battyogtam lefelé régi házak közt a nyomott napsütésben, amikor hirtelen elkezdett potyogni a derült égből nagy vastag cseppekben valami sötét. Akármerre szaladtam, súlyosan záporozott, sehova máshova, csak rám. Valahogy nem járta ki az eszem, hogy behúzódjak egy kapualjba. Vagy ott motoszkálhatott a fejemben, de annyira személyre szólónak éreztem, hogy nem tudtam, nem mertem megtenni a lépést. Mintha valaki onnan fentről figyelmeztetne valamire, amit nem háríthatok el semmilyen csellel, kifogással. Vagy büntet? De miért ezzel? Mi ez? Szurok? Közlelebbről megnézve esetleg alvadt vér? Miért volna épp az? Vagy mért ne?

Sajnos nem voltam abban a helyzetben, hogy megvizsgáljam színét-állagát, vagy hogy utána nézzek az álmoskönyvben, habár annak erre talán nincs is megfejtése.

KUKKER

*„All the world's a stage,
And all the men and women merely players;
They have their exits and their entrances”
Shakespeare*

Végigpásztáztam a környéket a színházi látcsövemmel. Még a múlt század hetvenes-nyolcvanas éveiből való, kicsi, de masszív, tartós darab, mint a svájci óra. Jól lehet vele fókuszálni. A belső ablakpárkányon tartom, hogy bármikor kéznél legyen. Vonszolják magukat az ablakom alatt a zombik. Igazából igazi emberek, de úgy látszik, annyira megcsúszott már a világ, habár nem történt semmi katasztrófa, csak a mindennapok sorjáznak kérlelhetetlen monotóniával, hogy úgy mozognak mind, mint az élőhalottak. Ismerős arcokat keresek, ki hibbant meg, ki pedig az mégis, minden látszat ellenére, akivel még fel lehetne venni valamiféle, akár jelbeszéden alapuló kapcsolatot. Szabad szemmel nem láttam tisztán őket, elég nehéz a legfelső emeletről segédeszköz nélkül beazonosítani valakit. A kukker az apámé volt, aki biztos nagyon szeretett színházba járni, már amennyire akkoriban megérte, a tőle örökölt tévészekrényben találtam, csuklóra húzható, szépen formázott, még mindig frissen illatozó, merev disznóbörtökban, gézbe csavarva. A gondos csomagolás, a géz tipikusan a mindig pedáns, a dolgait rendben tartani, óvni szerető apámra vall. Tőle eltérően, talán fiúi reakcióként, én sose rajongtam a színielőadásokért, most mégis úgy érzem magam, mint aki a kakasülön izgatottan vár az ásitó eseménytelenségbe legalább valami mellékajton belopakodó minimális mozgalmasságra, fokozódó konfliktusra, ami aztán mindent elsöprő végkifejletben csúcsosodik ki.

A FÚRIA BOSSZÚJA

„A kegyelem dinamit: ledönti
a falakat.”

A két pápa c. filmből

Először az erkélyen ültem le, de a szél bekergetett.
Rendeltem egy kávét ásványvízzel, felcsaptam
a laptopot, megnyitottam az álláskeresőt.
Kint eközben már-már tetőfokára hágott
a vihar, kisvártatva hatalmas reccsenés hallatszott,
majd szörnyű robaj közepette darabokra zúzódott
az asztal, ami mellé azelőtt telepedtem le, az összes
körülötte lévő székkal. A szomszéd asztalnál
kint feledkezett szerelmespár pánikszerűen felugrott
és bemenekült, sűrűn vetve magukra a keresztet.
Kicsin múltott. Néztem az ablakból a felszálló port,
az eszelősen ugráló szemcséket a fellegek közül
vakuként bevillanó napfényben, amely mintha
csak a pillanatot akarta volna megörökíteni.
Semmi kétség, az exem bosszúja üldöz, bármibe fogok,
nem sikerül, a munkahelyemről kicsaptak, a nők
lepattintanak, megbotlom a járdaszegélyben – miközben
a tiloson próbálok átkelni persze –, hogy majdnem
a száguldó autók elé esem, de ilyen még
nem volt. Egy heves szellőkés kiszakít egy lepedőnyi,
karvastagságú faldarabot a mennyezetből, pont
a fejem fölött. Ha még ott ülök. Semmi vész, semmi
természetfeletti, semmi természetellenes nem történt,
az épület sürgős felújításra szorul, ennyi? A fúriás
olvasat mégsem hagy nyugodni: miért épp a tomboló
düh űzött be a falszagatónvá erősödő harag elől?
Vagyis önmaga elől. Nehogy ne tudjon tovább
uralkodni önmagán? Ez volt az ultimátum?
Legközelebb nem lesz kegyelem?

SEMMITTEVÉS

*„A bölcs semmittevésessel foglalkozik.”
Lao-ce*

Miként értelmezted azt, hogy azért rúgnak seggbe, mert semmit nem tettél, tette fel a filozofikus kérdést a tanár, és semmit nem tudtam válaszolni, mert tényleg semmit nem tettem. A semmittevés bűnébe estem, sőt abban leledztem. Nem tanultam meg a leckét, nem készítettem el a házi feladatot, nem jártam élen a közmunkában, nem tapiztam a lányokat a szünetben, nem cigiztem a budin, nem rohangásztam rikoltozva a folyosókon, nem rúgtam a bőrt ordítózva az udvaron. Csak bújtam a könyveket a pad alatt, bámultam ki a többiek feje felett az ablakon, félreeső helyeken csellengtem egyedül, azon töprengve felnőttesen, mit keresek én itt, mire jó ez a nagy időpocsékolás, ez a bőrtönkaszárnya a való élet helyett. Szóval szigorú mércével mérve valóban egyáltalán nem voltam suliképes. Egy ilyen megmértetés alapján jogos hát a kritika. Ekkor a tanár páros lábbal akart kirúgni, de a nagy lendülettől kifutott alóla a talaj, hanyatt vágódott, a szemüvege elszánkázott. Az osztály ledermedt, majd minden átmenet nélkül tomboló röhögőorkánban tört ki. (Lehet, hogy rajtam nevettek, amiért tátom a számat.) Tanárunk, szegény, a szemüvege után tapogatózott, de szemüvege híján nem látta, hogy rossz irányba, én meg nem világosítottam fel tévedéséről, nem is löktem oda neki az alig karnyújtásnyira, persze az ellenkező oldalon heverő tárgyat. Egyetlen pöccintés, én viszont semmit nem tettem, még a kis lábujjamat sem mozdítottam. Pedig ennyibe került volna, hogy picit megmentsem a becsületét. Talán azt éreztem, a magamét veszíteném el vele? Talán azt, e nagylelkű gesztus valahogy helyzetidegen?

A FINGÓS GYEREK

A fingós gyerek torkaszakadtából sír,
mert megint befosott a szerencsétlen.
Mindenki röhög. Én is. Ilyen az inercia.
Igazából mint rangidős szeretnék rájuk
szólni, hogy most már ideje volna alaposan
szétnézni, végre komolyan felmérni, hol is
vagyunk tulajdonképpen. Valami elhagyott
sziget ez? Hajótörést szenvedtünk, vagy
repülőszerencsétlenség ért minket? Esetleg
egyszerűen valami délvidéki tengerparton
nyaralunk önfeledten? Hiszen hét ágra süt
a nap, vidáman csapkodnak a hullámok, friss
szellő lengedez. Csak a fingóshoz nem szabad
túl közel menni. De mi van, ha épp ő a válasz
valamennyi kérdésre. Mi van, ha a kölyök
reagálja le legjobban a tényállást. Viszont
még bedugott orral sem lehet beszélni vele,
képtelenség megszólítani, olyan vadul,
nekikeseredetten bömböl. A többiek meg
tovább cukkolják. A seggedért verik a szád.
A seggedért verik a szád. Seggedért verik
a szád. Észre sem veszik a hülyék, hogy nincs
is ki verje, mert hol vannak a szüleink, miért
szívódtak fel mind, hogyhogy egyet se látni
sehol? És hol a többi felnőtt? Valami tesz ez?
Mikor már fokozhatatlanná fajul a helyzet,
előbújnak majd valahonnan a bokrok mögül,
rendet teremtenek, a beszaróst tisztába teszik,
nyugtatgatják-babusgatják, semmi baj, kicsikénk,
csak anyucinak-apucinak egy kis dolga akadt,
tudod? Vagy nem bújnak még elő, még
nevetnek egy kicsit a markukba.

KATASZTRÓFAELHÁRÍTÁS

*„Az életedben minden bajt és katasztrófát így kezelj:
»Öt év múlva fontos lesz ez a mostani ügy?«”*

Regina Brett

A repülő felszállt. És mi máris félni kezdtünk.
Aki repül, mind törvényt sért, kivéve a madarakat.
Minden kis rázkódásra (légörvény, technikai rendellenesség,
egyéni impresszió) egymást ijesztgetve idegesen nevetgélünk,
mintha azzal távol tarthatnánk a katasztrófát – azon ábrándozva
közben, hogy mindannyian épségben, szerencsésen megérkeztünk,
hozzátartozók értesítve, holtbiztos hepiend, az egész immár nem több,
mint egy távoli ártalmatlan, megmosolyogtató emlék.
De a valóság egyelőre durvább: még nem lehet tudni,
mi lesz, még a levegőben vagyunk, még mindig együtt
nevetünk a terroristakinézettel (vagyis azzal, akit mi
egyre biztosabban annak nézünk), aki jóízűen velünk
(rajtunk?) nevet még mindig.

A LÁTHATATLAN ELLENSÉG

*„...mivel lágymeleg vagy, sem hideg, sem hév,
kivetlek téged az én számból.”*

Jelenések

Már semmi keresnivalóm itt, mégsem mozdulok.
Egy propagandaújságot lapozgatok, úgy teszek,
mintha borzasztóan lekötnének a hősies szölamok.
Nem nézek fel, anélkül is tisztában vagyok velem,
hogy a térfigyelők kamerák precízen követik minden
apró mozdulatomat. A város már kiürült, épp az előbb
húztak el a legutolsó (a bohémréteg), a pincér
olyan hévvel csapta le elém a kávé, hogy több
mint fele kilötyt, a csészealj kettétört.
Miért is nem mentem velük, mire várok még
egyesegyedül ebben a kietlen, sötét lebuiban.

Valahogy mindig elszalasztom a kedvező alkalmat,
vagy túl hamar lépek, amikor még semmi értelme
és tétje, vagy túl későn, mikor már végképp semmi
értelme és tétje. Most gépszemek merednek rám,
lesik, mire szánom el magam, egyáltalán elszánom-e
magam valamire, mert rühellik a tétlenkedőket, tétovázókat,
téblábolókat, döntésképteleneket, elvük és jelszavuk: legyél
gyáva, ergo menekülj, vagy légy bátor s szállj szembe
velünk, nekünk mindegy, melyiket választod,
csak határozd már el magad.

Égi és földi